

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

21 päivänä lokakuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Valtiontuki – SEUT 107 artiklan 1 kohta – Valtion varojen käsite – Laajennettu tuottajavastuu – Kierrätisyhteisö, jolle viranomaiset ovat myöntäneet luvan periä maksuja tiettyjen tuotteiden markkinoille saattajilta, jotta yhteisö huolehtisi niiden puolesta niille kuuluvasta, kyseisistä tuotteista syntyvän jätteen käsittelyä koskevasta lakisääteisestä velvollisuudesta – Kierrätisyhteisön maksama taloudellinen tuki sopimuksen tehneille lajittelun hoitaville toimijoille

Asiassa C-556/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Ranska) on esittänyt 12.7.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.7.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Eco TLC

vastaan

Ministre d'État, ministre de la Transition écologique et solidaire ja

Ministre de l'Économie et des Finances,

Fédération des entreprises du recyclagen

osallistuessa asian käsittelyyn

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot, varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Bay Larsen, M. Safjan ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Eco TLC, edustajanaan F. Molinié, avocat,
- Fédération des entreprises du recyclage, edustajanaan A. Gossement, avocat,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

- Ranskan hallitus, asiamiehinään A.-L. Desjonquères ja P. Dodeller,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään A. Bouchagiar, K.-P. Wojcik ja C. Georgieva-Kecsmar,
- kuultuaan julkisasiamiehen 28.5.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 107 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Eco TLC ja ministre d'État, ministre de la Transition écologique et solidaire (valtioministeri, ekologisen ja solidaarisen siirtymän ministeri, Ranska) ja ministre de l'Économie et des Finances (valtiovarainministeri, Ranska) ja joka koskee taloudellisen tuen, jota Eco TLC maksaa sopimuksen tehneille toimijoille, jotka vastaavat vaatteista, kodin liinavaatteista ja jalkineista syntyvien jätteiden käsittelystä, korottamista koskevan päätöksen lainmukaisuutta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Ympäristökoodeksin (code de l'environnement, jäljempänä ympäristökoodeksi) L. 541-10-3 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, säädetään seuraavaa:

”1.1.2007 alkaen kaikkien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden, jotka saattavat ammattimaisesti kansallisille markkinoille kotitalouksille tarkoitettuja uusia vaatteita, jalkineita tai kodin liinavaatteita, on osallistuttava näistä tuotteista syntyvien jätteiden kierrätykseen ja käsittelyyn tai huolehdittava siitä.

1.1.2020 alkaen myös kaikkiin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin, jotka saattavat ammattimaisesti kansallisille markkinoille käyttövalmiita kodintekstiileitä, lukuun ottamatta sisustuselementtejä tai näiden suojaamiseen tai verhoiluun tarkoitettuja tekstiilejä, sovelletaan edellisessä momentissa säädettyä velvollisuutta.

Kahdessa ensimmäisessä momentissa tarkoitetut henkilöt täyttävät tämän velvollisuuden:

- joko rahoittamalla ympäristöstä ja teollisuudesta vastaavien ministerien yhteisellä päätöksellä luvan saanutta yhteisöä, joka tekee sopimuksen lajittelun hoitavien toimijoiden ja jätehuollosta vastaavien alueellisten yksiköiden tai niiden yhteenliittymien kanssa ja maksaa niille taloudellista tukea kahdessa ensimmäisessä momentissa tarkoitettujen jätteiden kierrätys- ja käsittelytoimintaan
- tai perustamalla tehtävänmäärityksen mukaisen yksilöllisen järjestelmän, jolla huolehditaan kahdessa ensimmäisessä momentissa tarkoitettujen jätteiden kierrätyksestä ja käsittelystä ja joka hyväksytään ympäristöministerin ja teollisuusministerin yhteisellä päätöksellä.

Tämän pykälän yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä, erityisesti maksun laskentatavasta, niistä edellytyksistä, joiden mukaisesti edistetään vaikeasti työllistyvien henkilöiden integroimista, sekä ensimmäisessä momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamatta jättämisen seuraamuksista, määrätään Conseil d'État'n päätöksellä.”

- 4 Ympäristökoodeksin R. 543-214 §:n 2 momentin mukaan jokaisen yhteisön on osoitettava lupahakemuksessaan tekniset ja taloudelliset valmiutensa hoitaa vaaditut toiminnot menestyksekkäästi niin, että se pystyy allekirjoittamillaan sopimuksilla ja perimiään maksuja uudelleenjakamalla edistämään mainitun koodeksin L. 541-10-3 §:ssä mainitun jätteen uudelleenkäyttöä, kierrätystä, materiaalihyötykäyttöä ja käsittelyä, ja ilmoitettava edellytykset, joilla se aikoo täyttää lupaan liitetyn tehtävänmäärityksen ehdot.
- 5 Ympäristökoodeksin R. 543-215 §:n 1 momentissa säädetään, että luvan saaneiden yhteisöjen on määritettävä tämän koodeksin L. 541-10-3 §:n 1 momentissa tarkoitetuilta henkilöiltä perimiensä maksujen kokonaismäärä siten, että maksut kattavat kunakin vuonna kyseisen koodeksin R. 543-214 §:n mukaisen tehtävänmäärityksen noudattamisesta aiheutuvat kustannukset.
- 6 Ympäristökoodeksin R. 543-218 §:ssä säädetään, että koodeksin R. 543-214 §:ssä mainitussa tehtävänmäärityksessä on täsmennettävä erityisesti koodeksin L. 541-10-3 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita, jotka koskevat lajiteltujen, uudelleen käytettyjen, kierrätettyjen tai hyödynnetyjen jätteiden määriä sekä vaikeasti työllistyvien henkilöiden integrointia, ja se, minkä verran jätteiden lajittelua hoitavalle toimijalle suoritettavaa maksua alennetaan, mikäli tämä ei täytä vaikeasti työllistyvien henkilöiden integrointia koskevaa vähimmäistavoitetta.
- 7 3.4.2014 tehdyssä päätöksessä niiden yhteisöjen lupamenettelystä ja tehtävänmäärityksestä, joiden tarkoituksena on edistää vaatteista, kodin liinavaatteista ja jalkineista syntyvän jätteen käsittelyä ympäristökoodeksin R. 543-214 §:n mukaisesti, sekä luvan myöntämisestä yhteisölle ympäristökoodeksin L. 541-10-3 §:n sekä R. 543-214–R. 543-224 §:n mukaisesti (JORF 14.5.2014, s. 7969; jäljempänä 3.4.2014 tehty päätös), myönnettiin Eco TLC:lle lupa kerätä vaatteiden, kodin liinavaatteiden ja jalkineiden (jäljempänä TLC-tuotteet) markkinoille saattajilta maksut näistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelyyn ja jakaa ne taloudellisina tukina muun muassa lajittelun hoitaville toimijoille tämän päätöksen liitteenä olevan tehtävänmäärityksen mukaisesti.
- 8 3.4.2014 tehdyn päätöksen liite, jonka otsikko on ”Kierrätisyhteisölle ympäristökoodeksin L. 541-10-3 §:n ja R. 543-214–R. 543-224 §:n mukaisesti annettua lupaa koskeva tehtävänmääritys kaudelle 2014–2019”, sisältää useita liitteitä. Näihin sisältyy liite III, jonka otsikko on ”Taulukko sopimuksen tehneille lajittelun hoitaville toimijoille vuoden N perusteella vuonna N + 1 maksettavista taloudellisista tuista”, ja jossa määritetään laskutapa niille taloudellisen tuen eri lajeille, joita sopimuksen tehneille jätteiden lajittelun hoitaville toimijoille voidaan maksaa, eli toiminnan jatkuvuutta turvaavalle tuelle, jätteiden lajittelua koskevalle tuelle ja kehittämistuelle. Tämän liitteen mukaisesti muun muassa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myönnettävän tuen määrä on materiaalihyötykäytön perusteella toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myönnettävän tuen, energiahyötykäytön perusteella toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myönnettävän tuen ja loppukäsittelyn perusteella toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myönnettävän tuen summa, ja että materiaalihyötykäytön perusteella toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myönnettävä tuki lasketaan soveltamalla ”materiaalihyötykäyttöön (uudelleenkäyttö + kierrätys + muu materiaalihyötykäyttö) otetun lajittelun jätteen tonnimääriin” kerrointa, joka on 65 euroa tonnia kohti.
- 9 3.4.2014 tehdyn päätöksen muuttamisesta 19.9.2017 tehdyllä päätöksellä (JORF 4.10.2017, teksti nro 5; jäljempänä 19.9.2017 tehty päätös) korotettiin toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myönnettävän tuen määrää. Tämän päätöksen 1 §:n mukaan tuen kerroin nostettiin 82,5 euroon tonnia kohti 1.1.2018 alkaen maksettavien tukien osalta.

Pääasian oikeusriita ja ennakkoratkaisukysymys

- 10 Eco TLC on kierrätisyhteisö, jolle viranomaiset ovat myöntäneet luvan periä TLC-tuotteiden markkinoille saattajilta maksuja vastikkeena palvelusta, jossa se huolehtii niiden puolesta niiden lakisääteisestä velvollisuudesta, joka koskee kyseisistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelyä. Eco TLC

tekee tätä tarkoitusta varten sopimuksia soveltuvien lajittelun hoitavien toimijoiden kanssa ja maksaa niille erilaisia TLC-tuotteista syntyvien jätteiden kierrätys- ja käsittelytoimintaan tarkoitettuja taloudellisia tukia eli tukea toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, tukea jätteen lajittelua varten ja tukea toiminnan kehittämiseksi.

- 11 3.4.2014 tehdyssä päätöksessä materiaalihyötykäytön perusteella toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myönnettävän tuen laskennassa käytettävä kerroin määritettiin 65 euroksi tonnia kohti, kun taas 19.9.2017 tehdyssä päätöksessä kyseistä tukea korotettiin ja kerroin nostettiin 82,5 euroon tonnia kohti 1.1.2018 alkaen maksettavien summien osalta.
- 12 Eco TLC nosti Conseil d'État:ssa (ylin hallintotuomioistuin, Ranska) kanteen 19.9.2017 tehdystä päätöksestä ja väitti muun muassa, että tässä päätöksessä otettiin käyttöön SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukainen valtiontuki.
- 13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että ympäristökoodeksin L. 541-10-3 §:n, joka liittyy laajennettuun tuottajavastuuseen, mukaan TLC-tuotteiden markkinoille saattajien on osallistuttava näistä tuotteista syntyvien jätteiden kierrätykseen ja käsittelyyn tai huolehdittava niistä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että kyseisten markkinoille saattajien on tämän velvollisuuden täyttämiseksi joko huolehdittava itse TLC-tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä tai siirrettävä sitä koskeva velvollisuus luvan saaneelle kierrätysyhteisölle, jonka tehtävänä on kerätä maksut markkinoille saattajilta ja huolehtia niiden puolesta näiden jätteiden käsittelystä tekemällä tarkoitusta varten sopimuksia lajittelun hoitavien toimijoiden kanssa.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin aluksi, että Eco TLC on ainoa tällaisen luvan saanut kierrätysyhteisö ja että markkinoille saattajat eivät ole valinneet sitä vaihtoehtoa, että ne huolehtisivat itse TLC-tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää toiseksi, että Eco TLC:n lajittelun hoitaville toimijoille maksamia taloudellisia tukia koskeva taulukko on vahvistettu 3.4.2014 tehdyssä päätöksessä jätteen hyödyntämistä ja sosiaalisissa vaikeuksissa olevien henkilöiden työllistämistä koskevien tavoitteiden perusteella. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että tämän päätöksen mukaan Eco TLC:n on mukautettava markkinoille saattajilta perittävien maksujen määrä tasolle, joka on ehdottoman välttämätön sen velvoitteiden täyttämiseksi eli taloudellisen tuen maksamiseksi lajittelun hoitaville toimijoille kyseisessä päätöksessä vahvistetun taulukon mukaisesti sekä erilaisen valistusta ja jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevan toiminnan toteuttamiseksi, eikä Eco TLC saa tuottaa voittoa eikä tehdä tappiota eikä harjoittaa toimintaa muilla aloilla.
- 16 Kolmanneksi ja viimeiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo esille, että valtion nimeämä valtion tarkastaja on läsnä Eco TLC:n hallituksen kokouksissa, joskin ilman äänioikeutta, saa tiedon tämän yhtiön suunnittelemien rahoitussijoitusten ehdoista ennen kuin ne hyväksytään hallituksessa ja voi pyytää nähtäväkseen kaikki kyseisen yhtiön varainhoitoon liittyvät asiakirjat, jotta hän voi, jos moitteetonta varainhoitoa koskevia sääntöjä ei ole noudatettu, ilmoittaa asiasta toimivaltaisille valtion viranomaisille, jotka voivat määrätä enintään 30 000 euron sakon tai keskeyttää luvan voimassaolon tai jopa peruuttaa luvan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että näillä varauksilla Eco TLC päättää vapaasti toimintansa ohjaamisesta eikä muun muassa lajittelun hoitaville toimijoille tarkoitettuihin varoihin sovelleta mitään erityistä talletusvelvoitetta.
- 17 Tässä tilanteessa Conseil d'État on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [SEUT] 107 artiklaa tulkittava siten, että – – järjestely, jossa voittoa tavoittelematon yksityinen kierrätysyhteisö, jolla on viranomaisten antama lupa, perii tietyn tyyppisten tuotteiden markkinoille saattajilta, jotka allekirjoittavat sen kanssa sopimuksen tätä tarkoitusta varten, maksuja vastikkeena palvelusta, jossa se huolehtii niiden puolesta näistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä, ja maksaa

toimijoille, joiden tehtävänä on lajitella ja hyödyntää nämä jätteet, avustuksia, joiden määrä määritetään luvassa ympäristö- ja sosiaalisten tavoitteiden perusteella, on katsottava kyseisessä määräyksessä tarkoitetuksi valtiontueksi?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 18 Aluksi on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpiteen luokittelu SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi edellyttää, että kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät. Kyseessä on ensinnäkin oltava valtion toimenpide tai valtion varoilla toteutettu toimenpide. Toiseksi kyseisen toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kolmanneksi toimenpiteellä on annettava valikoivaa etua sille, joka on toimenpiteen edunsaajana. Neljänneksi toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua (tuomio 6.3.2018, komissio v. FIH Holding ja FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 19 Ensimmäisen edellytyksen osalta on palautettava mieleen, että jotta etuja voidaan pitää SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, niiden on yhtäältä oltava suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyjä ja toisaalta niiden on katsottava johtuvan valtiosta (tuomio 15.5.2019, Achema ym., C-706/17, EU:C:2019:407, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 20 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (tuomio 2.4.2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 21 Ennakkoratkaisupyyntöstä käy ilmi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymys koskee tosiasiaa ainoastaan ensimmäistä tämän tuomion 18 kohdassa esitettyä edellytystä ja että sen unionin tuomioistuimelle esittämät tosiseikat liittyvät olennaisesti tähän ensimmäiseen edellytykseen.
- 22 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ennakkoratkaisukysymyksellään pääasiallisesti sitä, onko SEUT 107 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että järjestelyä, jossa voittoa tavoittelematon yksityinen kierrätisyhteisö, jolla on viranomaisten antama lupa, perii tietyn tuoteryhmän markkinoille saattajilta, jotka allekirjoittavat sen kanssa tätä koskevan sopimuksen, maksuja vastikkeena palvelusta, jossa se huolehtii niiden puolesta kyseisistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä, ja maksaa toimijoille, joiden tehtävänä on lajitella ja hyödyntää nämä jätteet, avustuksia, joiden määrä määritetään luvassa ympäristö- ja sosiaalisten tavoitteiden perusteella, on pidettävä tässä säännöksessä tarkoitettuna valtion toimenpiteenä tai valtion varoilla toteutettuna toimenpiteenä.
- 23 Aluksi sen arvioimiseksi, onko toimenpiteen katsottava johtuvan valtiosta, on selvitettävä, ovatko viranomaiset olleet osallisia kyseisen toimenpiteen toteuttamisessa (tuomio 15.5.2019, Achema ym., C-706/17, EU:C:2019:407, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ennakkoratkaisupyyntöstä käy ilmi, että TLC-tuotteista syntyvien jätteiden käsittelyn alalla voimassa olevaan laajennettuun tuottajavastuuseen liittyvä järjestely on otettu käyttöön lainsäädännöllisillä ja hallinnollisilla teksteillä eli ympäristökoodeksilla ja 3.4.2014 tehdyllä päätöksellä, sellaisena kuin se on muutettuna 19.9.2017 tehdyllä päätöksellä. Kyseessä olevan järjestelyn on näin ollen katsottava johtuvan valtiosta tämän tuomion edeltävässä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla.

- 25 Toiseksi sen määrittämiseksi, onko etu myönnetty suoraan tai välillisesti valtion varoista, on palautettava mieleen, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätty kielto kattaa sekä valtion suoraan myöntämät tuet tai valtion varoista myönnettyt tuet että sellaisten julkisten tai yksityisten elinten myöntämät tuet, jotka valtio on perustanut tai nimennyt tukien hallinnoimista varten (tuomio 15.5.2019, Achema ym., C-706/17, EU:C:2019:407, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 26 Tässä määräyksessä tehty ero ”jäsenvaltion myöntämän tuen” ja ”valtion varoista” myönnetyn tuen välillä ei merkitse sitä, että kaikki valtion myöntämät edut olisivat tukea siitä riippumatta, onko ne rahoitettu valtion varoista, vaan erottelun tarkoituksena on ainoastaan sisällyttää kyseiseen käsitteeseen valtion suoraan myöntämät edut ja valtion nimeämien tai perustamien julkisten tai yksityisten elinten välityksellä myönnettyt edut (tuomio 28.3.2019, Saksa v. komissio, C-405/16 P, EU:C:2019:268, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Unionin oikeudessa ei nimittäin voida hyväksyä sitä, että valtiontukia koskevat oikeussäännöt voitaisiin kiertää pelkästään sillä, että luodaan sellaisia riippumattomia toimielimiä, joiden tehtävänä on tukien jakaminen (tuomio 9.11.2017, komissio v. TV2/Danmark, C-656/15 P, EU:C:2017:836, 45 kohta).
- 28 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa TLC-tuotteita markkinoille saattavien toimijoiden eli tuottajien, tuojien ja jakelijoiden on ympäristökoodeksin L. 541-10-3 §:ssä asetetun laajennetun tuottajavastuun periaatteen nojalla huolehdittava näistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä tai osallistuttava siihen.
- 29 Tämän velvollisuuden täyttämiseksi niiden on joko huolehdittava itse TLC-tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä tai rahoitettava julkisen vallan luvan saanut kierrätysyhteisöä, jonka tehtävänä on vastata näiden jätteiden käsittelystä tekemällä sopimuksia lajittelun hoitavien toimijoiden kanssa ja maksamalla niille kyseisten jätteiden kierrätys- ja käsittelytoimintaan tarkoitettuja taloudellisia tukia.
- 30 Vaikka ennakkoratkaisupyyntöstä käy ilmi, että täyttääkseen ympäristökoodeksin L. 541-10-3 §:stä aiheutuvan velvollisuutensa TLC-tuotteiden markkinoille saattajat ovat valinneet liittyä Eco TLC:hen, joka on 3.4.2014 tehdyllä päätöksellä tätä varten luvan saanut yhteisö, yksin tällaisen seikan perusteella ei voida katsoa, että niiden tälle kierrätysyhteisölle suorittamat maksut ovat valtion lainsäädännössä asetettuja pakollisia maksuja.
- 31 Lisäksi Eco TLC perii TLC-tuotteiden markkinoille saattajilta maksuja vastikkeena palvelusta, jossa se huolehtii niiden puolesta niille kuuluvasta lakisääteisestä velvollisuudesta, joka koskee näistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelyä. Eco TLC tekee tätä tarkoitusta varten sopimuksia soveltuvien lajittelun hoitavien toimijoiden kanssa ja maksaa niille kyseisistä tuotteista syntyvien jätteiden kierrätys- ja käsittelytoimintaan tarkoitettuja taloudellisia tukia.
- 32 Tältä osin on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan järjestelyn mukaan yksityisiltä taloudellisilta toimijoilta saatavat maksut siirretään ensiksi yksityisoikeudelliselle yhtiölle ja tämä yhtiö maksaa sitten osan näistä maksuista muille yksityisille taloudellisille toimijoille.
- 33 Kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 85 kohdassa, nämä maksut ovat luonteeltaan yksityisiä koko ketjun ajan. Kyseisten maksujen suorituksista muodostuvat varat eivät kulje missään vaiheessa valtion tai muun julkisyhteisön talousarvion kautta eivätkä ne missään vaiheessa ole julkisen vallan hallussa. Unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta käy lisäksi ilmi, ettei kyseinen jäsenvaltio ole luopunut minkäänlaisista suorituksista, jotka on maksettava valtion talousarvioon kansallisen lainsäädännön mukaan, kuten veroista, maksuista tai vastaavista.
- 34 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevaan järjestelyyn ei sisälly valtion varojen suoraa tai välillistä siirtoa.

- 35 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy kuitenkin ilmi, että toimenpiteet, joilla ei siirretä valtion varoja, voivat kuulua SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun tuen käsitteen alaan (tuomio 9.11.2017, komissio v. TV2/Danmark, C-656/15 P, EU:C:2017:836, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 SEUT 107 artiklan 1 kohta koskee nimittäin kaikkia rahavaroja, joita viranomaiset voivat tosiasiallisesti käyttää tukeakseen yrityksiä, ilman että sillä seikalla olisi merkitystä, kuuluvatko nämä varat pysyvästi valtion omaisuuteen. Vaikka kyseistä tukitoimenpidettä vastaavat rahamäärät eivät ole pysyvästi valtion hallussa, ne voidaan luokitella valtion varoiksi jo sillä perusteella, että ne ovat jatkuvasti julkisessa määräysvallassa ja siis toimivaltaisten kansallisten viranomaisten käytettävissä (tuomio 16.5.2002, Ranska v. komissio, C-482/99, EU:C:2002:294, 37 kohta ja tuomio 15.5.2019, Achema ym., C-706/17, EU:C:2019:407 53 kohta).
- 37 Näin ollen on tarkistettava, ovatko ne varat, joita Eco TLC käyttää taloudellisten tukien maksamiseen sopimuksen tehneille lajittelun hoitaville toimijoille, jatkuvasti julkisessa määräysvallassa ja siis toimivaltaisten kansallisten viranomaisten käytettävissä.
- 38 Tältä osin on todettava ensiksi, kuten tämän tuomion 33 kohdassa on todettu, etteivät nämä varat kulje missään vaiheessa valtion tai muun julkisyhteisön talousarvion kautta eivätkä ne missään vaiheessa ole julkisen vallan hallussa.
- 39 Unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta käy lisäksi ilmi ensiksi, etteivät kyseiset varat ole erityisen talletusvelvollisuuden alaisia, toiseksi, ettei kierrätysyhteisön toiminnan lakatessa varoja, jotka mahdollisesti jäävät sen jälkeen, kun toiminnan päättymiseen liittyvät kulut on suoritettu ja kyseisen kierrätysyhteisön velat valtiolle ja sen velkojille on vähennetty, suoriteta julkiselle vallalle, ja kolmanneksi, että pääasiassa kyseessä olevan järjestelyn mukaisten maksujen, jotka ovat erääntyneet markkinoille saattajien maksettaviksi, perimistä koskevat oikeusriidat kuuluvat siviili- tai kauppaoikeudellisia asioita käsittelevien tuomioistuinten toimivaltaan.
- 40 Tästä seuraa, ettei valtio missään vaiheessa pääse tosiasiallisesti käsiksi kyseisiin varoihin eikä kierrätysyhteisöllä ole minkäänlaisia omia viranomaisille kuuluvia oikeuksia.
- 41 Toiseksi ne varat, joita Eco TLC käyttää pääasiassa kyseessä olevan järjestelyn puitteissa, käytetään yksinomaan niiden tehtävien toteuttamiseen, jotka sille on annettu lainsäädännön nojalla. Tämä lakisääteinen periaate, jonka mukaan näillä varoilla on yksi ainoa käyttötarkoitus, on – muiden päinvastaisten seikkojen puuttuessa – pikemminkin omiaan osoittamaan, ettei valtio nimenomaan pysty määräämään kyseisistä varoista, toisin sanoen se ei pysty päättämään, että ne on käytettävä muuhun kuin laissa säädettyyn tarkoitukseen (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2019, Saksa v. komissio, C-405/16 P, EU:C:2019:268, 76 kohta).
- 42 Kolmanneksi on totta, että taloudellisten tukien, joita luvan saanut kierrätysyhteisö maksaa lajittelun hoitaville toimijoille, taulukko on valtion vahvistama.
- 43 Yhtäältä luvan saaneet yhteisöt kuitenkin määrittelevät markkinoille saattajilta keräämiensä maksujen kokonaismäärän siten, että maksut kattavat kunakin vuonna tehtävänmäärityksen noudattamisesta aiheutuvat kustannukset – kuten käy ilmi tämän tuomion 5–15 kohdasta – eli lajittelun hoitaville toimijoille maksettavat taloudelliset tuet, toimintakulut sekä erilaisten valistusta ja ehkäisemistä koskevien toimintojen kulut.
- 44 Toisaalta Ranskan hallitus esittää kirjallisissa huomautuksissaan, että taloudellisten tukien, joita luvan saanut kierrätysyhteisö maksaa lajittelun hoitaville toimijoille, taulukko vastaa lajittelun keskimääräisiä nettokustannuksia 3.4.2014 tehdyn päätöksen liitteenä olevan tehtävänmäärityksen mukaisesti. Tarkemmin ottaen sen korotuksen, joka tehtiin 19.9.2017 tehdyllä päätöksellä, osalta hallitus toteaa, että kyseisen korotuksen määritteli julkinen valta niiden ehdotusten perusteella, jotka sisältyvät

Observatoire environnemental, économique et social du tri et de la valorisation des déchets de TLC -nimisen työryhmän (TLC-jätteen lajittelusta ja hyödyntämisestä ympäristölle, taloudelle ja yhteiskunnalle aiheutuvia vaikutuksia tarkasteleva työryhmä) laatimaan vuotuisen kertomukseen. Kyseinen Eco TLC:n perustama työryhmä oli laskenut tätä kertomusta varten lajittelun hoitavien toimijoiden kustannukset ja tulot ja todennut, että lajittelutoiminnoista maksettiin liian alhaista korvausta.

- 45 Luvan saaneella kierrätysyhteisöllä oli siis merkittävä rooli lajittelun hoitaville toimijoille maksettavien taloudellisten tukien taulukon määrittämisessä ja kehittämisessä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin varmistettava.
- 46 Neljänneksi, vaikka ennakkoratkaisupyyntöä käy ilmi, että 3.4.2014 tehdyssä päätöksessä asetetaan taloudellisen tuen saamiselle tiettyjä kelpoisuusedellytyksiä, jotka lajittelun hoitavien toimijoiden on täytettävä, Ranskan hallitus kuitenkin korostaa kirjallisissa huomautuksissaan, että luvan saaneella kierrätysyhteisöllä on sen ja lajittelun hoitavien toimijoiden välisessä suhteessa tietty sopimusvapaus, jonka nojalla se voi asettaa täydentäviä kelpoisuusedellytyksiä. Lopuksi Ranskan hallituksen mukaan Eco TLC hyödynsi kyseistä vapautta, kun se asetti omasta aloitteestaan taloudellisen tuen saamiselle valtion asettamia kelpoisuusedellytyksiä tiukempia kelpoisuusedellytyksiä.
- 47 Näin ollen Eco TLC vaikutti siihen, mitkä toimijat määriteltiin niiden taloudellisten tukien saajiksi, joita pääasiassa kyseessä olevan järjestelyn nojalla saatettiin maksaa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin varmistettava, onko asia todellakin näin.
- 48 Viidenneksi ja viimeiseksi ennakkoratkaisupyyntöä käy ilmi, että valtion nimeämä valtion tarkastaja on läsnä Eco TLC:n hallituksen kokouksissa, saa tiedon tämän yhtiön suunnittelemien rahoitussijoitusten ehdoista ennen kuin ne hyväksytään hallituksessa ja voi saada nähtäväkseen kaikki varainhoitoon liittyvät asiakirjat, jotta hän voi, jos moitteetonta varainhoitoa koskevia sääntöjä ei ole noudatettu, ilmoittaa asiasta toimivaltaisille viranomaisille, jotka voivat määrätä sakon tai keskeyttää luvan voimassaolon tai jopa peruuttaa luvan.
- 49 Unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta käy kuitenkin ilmi yhtäältä, että kyseisellä valtion tarkastajalla ei ole Eco TLC:n hallituksessa äänioikeutta, jonka nojalla se voisi vaikuttaa niiden varojen hallinnointiin, joita tämä yhtiö käyttää taloudellisten tukien maksamiseen lajittelun hoitaville toimijoille. Toisaalta on ilmeistä, että kyseisen tarkastajan tehtävään kuuluu ainoastaan kyseisen yhtiön taloudellisen toimintakyvyn ylläpitämisen valvominen.
- 50 Edellä esitetystä seuraa, että jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä olevista tarkastuksista muuta johdu, ne varat, joita Eco TLC käyttää taloudellisten tukien maksamiseen lajittelun hoitaville toimijoille, eivät ole tämän tuomion 36 kohdassa kerratun oikeuskäytännön tarkoittamalla tavalla jatkuvasti julkisessa määräysvallassa, ja näin ollen ne eivät ole SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtion varoja.
- 51 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että SEUT 107 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että järjestelyä, jossa voittoa tavoittelematon yksityinen kierrätysyhteisö, jolla on viranomaisten antama lupa, perii tietyn tuoteryhmän markkinoille saattajilta, jotka allekirjoittavat sen kanssa tätä koskevan sopimuksen, maksuja vastikkeena palvelusta, jossa se huolehtii niiden puolesta kyseisistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä, ja maksaa kyseisten jätteiden lajittelusta ja hyödyntämisestä vastaaville toimijoille avustuksia, joiden määrä määritetään luvassa ympäristö- ja sosiaalisten tavoitteiden perusteella, ei ole pidettävä tässä määräyksessä tarkoitettuna valtion varoilla toteutettuna toimenpiteenä siltä osin kuin nämä avustukset eivät ole jatkuvasti julkisessa määräysvallassa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava.

Oikeudenkäyntikulut

- 52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 107 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että järjestelyä, jossa voittoa tavoittelematon yksityinen kierrätysyhteisö, jolla on viranomaisten antama lupa, perii tietyn tuoteryhmän markkinoille saattajilta, jotka allekirjoittavat sen kanssa tätä koskevan sopimuksen, maksuja vastikkeena palvelusta, jossa se huolehtii niiden puolesta kyseisistä tuotteista syntyvien jätteiden käsittelystä, ja maksaa kyseisten jätteiden lajittelusta ja hyödyntämisestä vastaaville toimijoille avustuksia, joiden määrä määritetään luvassa ympäristö- ja sosiaalisten tavoitteiden perusteella, ei ole pidettävä tässä määräyksessä tarkoitettuna valtion varoilla toteutettuna toimenpiteenä siltä osin kuin nämä avustukset eivät ole jatkuvasti julkisessa määräysvallassa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava.

Allekirjoitukset